

Cauza C-597/20

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

12 noiembrie 2020

Instanța de trimitere:

Fővárosi Törvényszék (Ungaria)

Data decizie de trimitere:

27 octombrie 2020

Reclamantă:

Polskie Linie Lotnicze „LOT” SA

Pârâtă:

Budapest Főváros Kormányhivatala

Fővárosi Törvényszék [Curtea din Budapesta-Capitală]

[*omissis*]

Reclamantă:

Polskie Linie Lotnicze LOT Spółka Akcyjna
([*omissis*] Varsovia, Polonia [*omissis*])

[*omissis*]

Pârâtă:

Budapest Főváros Kormányhivatala [Delegația
guvernului din Budapesta-Capitală] [*omissis*]
Budapesta, Ungaria [*omissis*])

[*omissis*]

Obiectul litigiului:

Acțiune în contencios administrativ [*omissis*] în
domeniul protecției consumatorilor

HOTĂRÂRE

Prezenta instanță inițiază o procedură de trimitere preliminară în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la interpretarea articolului 16 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului.

Prezenta instanță adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarea întrebare preliminară:

Articolul 16 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliu trebuie interpretat în sensul că organismul național responsabil de aplicarea acestui regulament, căruia i- a fost adresată o plângere individuală a unui pasager, nu poate obliga operatorul de transport aerian în cauză la plata compensației care îi revine pasagerului în temeiul regulamentului?

[*omissis*] [considerații procedurale de drept național]

Motivare

- 1 Prezenta instanță de contencios administrativ, care a fost sesizată cu un litigiu în domeniul protecției consumatorilor, solicită Curții de Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare „Curtea”), în conformitate cu articolul 267 TFUE, să interpreteze dispozițiile de drept al Uniunii relevante pentru soluționarea litigiului principal.

Obiectul litigiului și situația de fapt relevantă

- 2 Ca urmare a întârzierii de peste trei ore a zborului din 22 septembrie 2019, New York-Budapesta, efectuat de operatorul de transport aerian reclamant, anumiți pasageri străini [*omissis*] au solicitat pârâtei, în calitate de autoritate maghiară pentru protecția consumatorilor, să oblige reclamanta la plata compensației prevăzute la articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (denumit în continuare „regulamentul”) cu titlu de reparație pentru încălcarea articolului 5 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menționat.
- 3 În decizia sa [*omissis*] din 20 aprilie 2020 adoptată în procedura privind protecția consumatorilor inițiată în temeiul plângerii respective, pârâta a constatat că reclamanta încălcase articolul 6 alineatul (1) litera (c) și articolul 7 alineatul (1) litera (c) din regulament. Prin urmare, aceasta a impus reclamantei obligația de a plăti fiecărui pasager menționat o compensație de 600 de euro și de a plăti, în viitor, pasagerilor care formulează plângere, compensația stabilită, cu condiția ca anularea sau întârzierea zborului operat de aceasta sau refuzul la îmbarcare să nu fie cauzate de împrejurări excepționale. Pârâta a justificat impunerea acestei obligații prin faptul că, în temeiul articolului 16 alineatele (1) și (2) din regulament, este competentă să soluționeze plângerile referitoare la drepturile pasagerilor. În conformitate cu articolul 43/A alineatul 2 din a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény [Legea nr. CLV din 1997 privind protecția consumatorilor, denumită în continuare „Legea privind protecția consumatorilor”], autoritatea pentru protecția consumatorilor – dacă este necesar, luând legătura cu autoritatea aeronautică – este responsabilă de punerea în aplicare a [Regulamentului [(UE) 2017/2394] în ceea ce privește încălcările dispozițiilor

[Regulamentului (CE) nr. 261/2004 din 11 februarie 2004] pe teritoriul Uniunii Europene. Articolul 47 alineatul 1 litera c) din Legea privind protecția consumatorilor conferă autorității respective competența de a obliga întreprinderea să pună capăt într-un anumit termen neregulilor și deficiențelor identificate, în timp ce articolul 47 alineatul 1 litera i) îi permite să aplice „amenzi pentru protecția consumatorilor”.

- 4 În acțiunea sa în contencios administrativ, reclamanta solicită prezentei instanțe anularea deciziei respective. Aceasta susține că motivul care a determinat întârzierea zborului în cauză poate fi calificat drept împrejurare excepțională, ceea ce constituie un motiv de exonerare în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) din regulament, astfel încât era justificat să se respingă cererea de compensare a pasagerilor.
- 5 Pârâta solicită respingerea acțiunii în contencios administrativ, deoarece consideră că nu există nicio cauză exoneratoare privind obligația de plată a compensației.

Motivarea trimiterii preliminare și argumentele părților

- 6 Prezenta instanță are îndoieli în ceea ce privește competența autorității pentru protecția consumatorilor de a obliga la plata compensației prevăzute de regulament.
- 7 Potrivit *reclamantei*, autoritatea pentru protecția consumatorilor nu poate obliga la plata compensației prevăzute de regulament. În opinia sa, acest lucru este confirmat de punctele 35-41 din Concluziile avocatului general aferente hotărârii pronunțate în cauzele conexe C-145/15 și C-146/15 (denumită în continuare „hotărârea Curții”). La punctele respective, se arată că raportul juridic dintre un operator de transport aerian și un pasager este de natură civilă, astfel încât, fiind vorba despre obligații contractuale, instanțele civile sunt cele competente să soluționeze cererile prin care pasagerii își exercită drepturile care decurg din acest raport. Practica maghiară potrivit căreia organismul național responsabil de aplicarea regulamentului poate obliga operatorul de transport aerian la plata compensației înlătură competența instanțelor civile. În mai multe cazuri, alți călători au inițiat proceduri împotriva reclamantei în fața instanțelor civile din Ungaria, prin care solicitau plata unei compensații. Prin urmare, pasagerii au posibilitatea de a-și exercita dreptul la compensație în fața instanțelor prin intermediul unei acțiuni civile.
- 8 Potrivit *pârâtei*, autoritatea pentru protecția consumatorilor este competentă să oblige la plata compensației prevăzute de regulament. În opinia sa, acest lucru este confirmat la punctul 36 din hotărârea Curții și la punctul 30 din concluziile avocatului general prezentate în cauza respectivă, precum și la punctul 7.1 din Comunicarea Comisiei din 15 iunie 2016 (Orientări interpretative referitoare la regulament). În temeiul acestora, organismul național de aplicare a regulamentului nu este obligat – dacă consideră că nu este necesar – să adopte măsuri cu privire la plata compensației aferente plângerilor individuale. Cu toate acestea, faptul că nu

este obligatoriu nu înseamnă că este interzis sau că nu este posibil ca acesta să ia măsuri și să adopte o decizie cu privire la plata compensației dacă sunt îndeplinite condițiile relevante și dacă are această posibilitate în conformitate cu legislația statelor membre. În această privință, pârâta subliniază obiectivul de a asigura un înalt nivel de protecție a pasagerilor, indicat în considerentul (1) al regulamentului, și obligația de a lua în considerare cerințele legate de protecția consumatorilor în general, stabilită tot în acest considerent. În opinia sa, drepturile pasagerilor aerieni ar fi lipsite de conținut din perspectiva protecției consumatorilor dacă, în cazul plângerilor individuale, autoritatea pentru protecția consumatorilor nu ar avea posibilitatea să adopte măsuri și să dispună plata unei compensații. Nu ar avea sens să se desemneze un organism național de aplicare a legii în conformitate cu articolul 16 alineatul (1) din regulament dacă funcțiile acestui organism s-ar limita numai la informarea pasagerilor cu privire la drepturile pe care le au în legătură cu formularea unei plângeri individuale.

Reglementările relevante

9 Articolul 16 alineatele (1) și (2) din regulament:

„(1) Fiecare stat membru desemnează un organism responsabil de aplicarea prezentului regulament în ceea ce privește zborurile de pe aeroporturile situate pe teritoriul lor și zborurile dintr-o țară terță spre aceste aeroporturi. În cazul în care este necesar, acest organism adoptă măsurile necesare pentru a asigura respectarea drepturilor pasagerilor. Statele membre notifică Comisiei organismul desemnat în conformitate cu prezentul alineat.

(2) Fără a aduce atingere articolului 12, fiecare pasager poate adresa o plângere oricăruia din organismele desemnate în conformitate cu alineatul (1) sau oricărui alt organism competent desemnat de către un stat membru, în legătură cu o presupusă nerespectare a prezentului regulament în oricare aeroport situat pe teritoriul unui stat membru sau privind orice zbor dintr-o țară terță spre un aeroport situat pe acest teritoriu.”

10 Articolul 43/A alineatul 2 din Legea privind protecția consumatorilor:

„Autoritatea pentru protecția consumatorilor – dacă este necesar, luând legătura cu autoritatea aeronautică – este responsabilă de punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2017/2394 în ceea ce privește încălcările dispozițiilor [Regulamentului (CE) nr. 261/2004] pe teritoriul Uniunii Europene.”

Prezentarea motivelor pentru care se formulează trimiterea preliminară

11 În hotărârea menționată anterior, Curtea a statuat că autoritatea pentru protecția consumatorilor *nu este obligată* să constrângă operatorii de transport aerian la plata compensației. Cu toate acestea, în concluziile corespunzătoare, avocatul general a considerat că autoritatea pentru protecția consumatorilor nu este

competentă să oblige la plata compensației, întrucât această prerogativă revine instanțelor civile.

- 12 Având în vedere considerațiile anterioare, procedura preliminară este necesară pentru a se stabili dacă, în hotărârea menționată, Curtea a răspuns că autoritatea respectivă „nu este obligată”, deoarece (a) întrebarea preliminară a instanței de trimitere neerlandeze se referea în mod expres la acest aspect sau deoarece (b) dorea să se îndepărteze de punctul de vedere al avocatului general.
- 13 Această trimitere preliminară este relevantă deoarece situația neerlandeză care stă la baza hotărârii Curții nu este similară cu cea a Ungariei, având în vedere că, astfel cum reiese din motivarea hotărârii, instanțele civile din Țările de Jos sunt sesizate cu cererile de compensații formulate de pasageri, în timp ce autoritatea pentru protecția consumatorilor respinge în mod sistematic plângerile cu același obiect depuse în fața sa. Într-o procedură judiciară de acest tip inițiată de un pasager căruia i s-a respins plângerea, instanța administrativă neerlandeză a solicitat să se stabilească dacă autoritatea pentru protecția consumatorilor „este obligată” să constrângă la plata compensației. Curtea a răspuns că aceasta „nu este obligată”, făcând abstracție de faptul că avocatul general i-a propus în concluziile sale să ofere un răspuns mai larg decât „nu este competentă”, răspuns care ar fi de asemenea relevant pentru situația maghiară.
- 14 Hotărârea Curții ilustrează linia interpretativă a acesteia, dar nu oferă un răspuns direct în ceea ce privește situația din Ungaria, în care, deși există de asemenea posibilitatea inițierii unei proceduri judiciare civile, autoritatea pentru protecția consumatorilor obligă în mod sistematic operatorii de transport aerian să plătească compensația.
- 15 În conformitate cu articolului 43/A alineatul 2 din Legea privind protecția consumatorilor, autoritatea pentru protecția consumatorilor, desemnată în calitate de organism național de aplicare a regulamentului, are competență generală în ceea ce privește încălcările regulamentului. Legea privind protecția consumatorilor prevede că autoritatea respectivă este competentă să aplice anumite consecințe juridice în cazul încălcării unei dispoziții privind protecția consumatorilor (de exemplu, obligația de a pune capăt neregulilor sau deficiențelor detectate, aplicarea de amenzi etc.). Cu toate acestea, dincolo de acea desemnare generală, legislația maghiară nu prevede în mod expres că organismul național de aplicare a regulamentului este competent să adopte măsuri coercitive prin care să oblige la plata unei compensații în cazul încălcării regulamentului.
- 16 În vederea soluționării litigiului principal, este necesar să se clarifice dacă, în temeiul dreptului Uniunii, organismul național de aplicare a legii este competent să oblige la plata unei compensații, având în vedere că, în conformitate cu articolul 92 alineatul 1 litera a din közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Legea nr. I din 2017 privind instanțele de contencios administrativ [*omissis*]), în caz de necompetență, se impune anularea deciziei autorității

administrative fără examinarea pe fond, iar instanța trebuie să examineze din oficiu dacă există o cauză de nulitate.

- 17 În plus, faptul că în unele state membre ale Uniunii Europene există posibilitatea de a recurge la organismul național de aplicare a regulamentului pentru a obliga operatorii de transport aerian la plata compensației, în timp ce în alte state membre aceasta poate fi solicitată numai pe cale judiciară, poate conduce la insecuritate juridică la nivel european, la conflicte de competență, la proceduri paralele și la căutarea unei instanțe favorabile.
- 18 [omissis]
- 19 [omissis] [considerații procedurale de drept național]

Budapesta, 27 octombrie 2020.

[omissis] [semnături]